

-55 kraadi lõunapoolusel**-42** kraadi Ida-Siberis Jakutias (Verhojansk)**+26** kraadi Hispaanias (Murcia)**+42** kraadi mitmel pool Austraalias

ROOSID LUMES: kiviktaimlas pole elutegevus sel talvel katkenudki, vaikselt sirutavad taimed end päikese poole ning sutsakas märga lund on neile pigem karastuseks kui ohuks. Karge ja selge on vaatamata vahelduvatele vihasahmakatele mujalgi – metsalompide selges vees on näha mullusügiseseid värvilised lehed, mererannas vikerkaarevärvides kivid ning kuuseokstel suured veepisarad.

4 x Küllike Rooväli

AIN KALLIS,
klimatoloog

Mis tuleb?

Vihm, paus, lörts, paus, vihm, plärts – tänavune märts! Võib-olla ka märga lund vahele. Paastukuu on tavaliselt olnud aasta kõige kuivem periood, kuid mitte alati, nagu omal paljutil tunda saame. Poole kuuga on sademenorm pea kõikjal täis ja jääb ülegi. Ka õhusooja on kolm-neli kraadi keskmisest enam. Lihavõttepühade aeg on aga sageli lumemöllune, kas ka nüüd? Jumal teab.

Ootame ilmateemalisi küsimusi aadressil ilm@postimees.ee.

VASTUSEID KÜSIMUSTELE

Emma tappis inimesi Lääne-Euroopas, Friedrich kaitses Eestit

Lausa lugema kutsuv pealkiri, kas pole? Too Emma oli Briti saari ning Euroopa sisemaad Tšehhini välja räsitud tugeva tormi nimi. Tema kannul tulid järjeapanu Johanna ja teised, samuti ägeda iseloomuga daamid. Kes oli aga meid kaitsnud Friedrich?

Lugu on nii, et mõnedes Euroopa maades on kasutusel õhurõhkkondadele Berliini vabauilikoolis pandud nimed. Tänavu on tsüklonid ehk madalrõhkkonnad naise-, anti-tsüklonid ehk kõrgrõhkkonnad mehenimedega. Tuleval aastal on olukord vastupidi. Et oleksid rahul nii nais- kui meesõiguslased.

Üks lugeja küsimus oli, miks ei kutsutud toda Emmat orkaaniks, kuigi tuule kiirus ületas kohati 60 meetrit sekundis?

Esiteks nimetatakse orkaanideks (taifuunideks Hiina ja Jaapani kandis) troopilise päritoluga suurtorme. Neid iseloomustab ka nn orkaani silm, tuulevaikne ala keerise keskmes.

Meid mõjustavad tormid tekivad tavaliselt Põhja-Atlantidil. Seepärast on korrektne öelda sellisel juhul «orkaani kiirusega puhuv tuul», kui keskmine tuule kiirus ületas 33 m/s.

Delfi portaalis kasutati sõna «marutorm», mis on õigem kui orkaan, aga Beauforti tuuleskaalal on torm üheksa-, maru aga 11-pallise tuule nimemeks!

Emma puhul oli tuule kiirus puhanguti, s.o sekundite vältel, 50–60 m/s, mitte pidevalt. Keskmine tuule kiirus (kümne minuti jooksul) on harilikult palju väiksem.

Märtsis Euroopas möllanud torm Emma rebis Austrias majadelt katuseid, oli ka inimohvreid. Reuters/SCANPIX

Kas Eesti õhk on puhtamaks muutunud?

Sellele küsimusele võib julgesti vastata: on küll. Kiirgusmõõtmised nii Tõraveres kui Tiirikojal Mustvee lähedal näitavad, et atmosfääri läbipaistvus on Eestis pea sama kui 1930. aastatel. Läbipaistvus füüsikas (või tavaelus) pole aga hoopiski sa-

ma mis poliitikas – iga perenaine teab, et läbipaistev aken on nähtamatu.

Poliitikud aga kordavad iga jumala päev, et nende tegevuse tulem peab olema läbipaistev! Võib-olla seetõttu tehaksegi uus monument klaasist?